

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada – Government
Ministria e Ekonomisë
Ministarstvo Ekonomije

Izveštaj o napretku

Za 2023. godinu i
Implementacija Strategije rudarstva, za
period 2012-2025

Priština,

2024

SADRŽAJ

I. IZVRŠNI SAŽETAK.....	3
I.1. Strateški ciljevi dokumenta	4
II. NAPREDAK U IMPLEMENTACIJI CILJEVA STRATEŠKIH DOKUMENTA	4
II.1. NAPREDAK U ODNOSU NA CILJEVE	5
III. GLAVNI POKAZATELJI UTICAJA MERA ZA OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA.....	15
IV. RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO REŠAVANJE	17
V. DODATAK 1- MATRIČNI DEO IZVEŠTAJA O NAPRETKU ZA 2023. GODINU ZA RUDARSKU STRATEGIJU REPUBLIKE KOSOVO ZA PERIOD 2012-2025	20

I. IZVRŠNI SAŽETAK

Strategija rudarstva Republike Kosovo za period 2012-2025 predstavlja osnovni okvir, na osnovu kojeg se definišu razvojni ciljevi i prioritete u rudarskom sektoru. Rudarska strategija Republike Kosovo za period 2012-2025 definiše politike i mere za razvoj rudarskog sektora u korist ekonomskog razvoja i društvenog blagostanja.

Praćenje sprovođenja rudarske strategije Republike Kosovo za period 2012-2025 vrši se kroz Godišnji izveštaj o napretku.

Ovaj izveštaj identifikuje postignuti napredak i identifikuje izazove u vezi sa nerealizacijom određenih projekata/aktivnosti. Shodno tome, Godišnji izveštaj o napretku takođe služi kao osnova za reviziju politika razvoja rudarstva, što bi se moglo odraziti na reviziju rudarske strategije Republike Kosovo za period 2012-2025.

Izveštaj o napretku za 2023. godinu je pripremljen u skladu sa zahtevima Administrativnog uputstva (AU) 07/18 o Planiranju, izradi i praćenju strateških dokumenata i akcionih planova i u skladu je sa članom 73. Zakona br. 03/L-163 o rudnicima i mineralima kao i članom 44, stavovi 5, 6, 7 i 8, Zakona br. 04/L-158 o izmenama i dopunama Zakona br. 03/L-163 o rudnicima i mineralima i poglavljem 8, stav 8.1 i 8.2 Strategije rudarstva Republike Kosovo za period 2012-2025.

Izveštaj o napretku opisuje napredak u implementaciji projekata, odnosno aktivnosti sa podacima iz institucija i rudarskih preduzeća za 2023. godinu u okviru Sprovođenja Rudarske strategije Republike Kosovo za period 2012-2025.

Identifikacija izazova će pomoći da se olakša rad na rešavanju pitanja koja se mogu smatrati preprekom za dalji razvoj sektora, a to će pomoći da se unapredi planiranje, implementacija i bolja analiza u smislu planiranja troškova i vremena za realizaciju projekata.

Ministarstvo ekonomije (ME), Odeljenje za rudarstvo (OR) je koordinisalo proces izrade Izveštaja o napretku za 2023. godinu, dok su u izradi ovog dokumenta korišćeni podaci relevantnih institucija i glavnih preduzeća rudarskog sektora, kao što su: ME, NKRM, KEK d.o.o. i "TREPÇA" d.o.o..

U početku, Odeljenje za rudarstvo (OR) je izradilo model izveštavanja kroz tabele, gde su predstavljeni projekti koji su planirani za 2023. godinu. Model praćenja i izveštavanja je napravljen kroz tabele sa nazivima projekata/aktivnosti koje se planiraju izvesti tokom poslednjih godina. Tabele identifikuju ciljeve i radnje, krajnji rok, izvor finansiranja, vodeću i pomoćnu instituciju, proizvod (Output), reference u dokumentima, npr. Plan rada vlade (PRV), Nacionalni program za implementaciju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (NPISSP) i napredak u implementaciji.

1.1. Strateški ciljevi dokumenta

Održivi razvoj i u skladu sa životnom sredinom rudarskog sektora regulisan je Strategijom rudarstva Republike Kosovo za period 2012-2025, a koja se zasniva na četiri (4) osnovna stuba koji će biti identifikovani u Izveštaju o napretku kao strateški ciljevi ili zadaci dokumenta.

Strateški ciljevi u ovom dokumentu su identifikovani kao sledeći:

Svrha/Strateški cilj: Stvaranje povoljnih uslova za eksploataciju i ekonomsku valorizaciju mineralnih sirovina i privlačenje investicija;

Svrha/Strateški cilj/: Povećanje ljudskih i institucionalnih kapaciteta u rudarskom sektoru;

Cilj/strateški cilj: Socijalna pitanja i društvene koristi;

Cilj/strateški cilj: Briga o životnoj sredini.

Realizacija strateških ciljeva strateškog dokumenta ima za cilj provođenje ključnih reformi u ovom sektoru kroz precizno ispunjavanje zahteva koji se navode u strateškim ciljevima i zadacima. S tim ciljem, u 2023. godini realizovano je dvadeset (20) projekata/aktivnosti, od kojih su neki u potpunosti realizovani, a neki delimično, koji su opisani u Dodatku jedan (1) ispod.

II. NAPREDAK U IMPLEMENTACIJI CILJEVA STRATEŠKIH DOKUMENTA

Sprovođenje mera definisanih u Rudarskoj strategiji Republike Kosovo za period 2012-2025, imalo je zadovoljavajući uticaj na performanse rudarskog sektora, bilo u povećanju proizvodnih kapaciteta, uspostavljanju novih i modernih operativnih kapaciteta, utičući na rast učinka, generalno, pored ovoga, došlo je do upotpunjavanja zakonskog okvira potrebnim podzakonskim aktima, kao i povećanja institucionalnih kapaciteta za sprovođenje politika u rudarskom sektoru.

U okviru praćenja implementacije Rudarske strategije Republike Kosovo za period 2012-2025, Ministarstvo ekonomije (ME), odnosno Odeljenje za rudarstvo (OR) su koordinisali proces izrade Izveštaja o napretku, dok su u izradi ovog dokumenta primili inpute i identifikovali su rizike koji će biti adresirani u narednim godinama sa konkretnim merama. Kao deo toga, nastaviće se saradnja i koordinacija sa relevantnim institucijama i glavnim preduzećima rudarskog sektora u rešavanju svih rizika sa kojima se i dalje suočavaju.

II.1. NAPREDAK U ODNOSU NA CILJEVE

Može se zaključiti da kašnjenja u realizaciji nekih planiranih projekata ukazuju na neophodnost preduzimanja konkretnih koraka na otklanjanju barijera koje onemogućavaju razvoj ovog sektora. Uloga nadležnih institucija rudarskog sektora, ali i rudarskih preduzeća u planiranju aktivnosti i projekata je od vitalnog značaja za uspeh i razvoj rudarskog sektora.

U tom pravcu se moraju jačati institucionalni kapaciteti kroz stručno usavršavanje i ulaganja u razvoj tehnologije. Transparentnost i olakšavanje birokratskih procedura takođe igraju važnu ulogu u uspehu sektora. U tom pravcu, moraju se stvoriti institucionalne mogućnosti da investitori imaju lak i brz pristup svojim investicionim interesima tako što će imati jasnu adresu na koju mogu usmeriti svoje zahteve. Usklađivanje zakona i otklanjanje pravnih nejasnoća, bliža i kontinuirana saradnja,

istraživanje novih mogućnosti za donacije i povlačenje sredstava su neki od neophodnih koraka koji se moraju preduzeti u narednim godinama u tom pravcu.

Realizacija proizvodnje mineralnih materijala

Treba naglasiti da posebnost minerala kao ekonomskih proizvoda leži u složenosti ekonomije mineralnih materijala i rudarskog poslovanja (Vogely, 1985; Strauss, 1986). Minerali su neravnomerno raspoređeni i, za razliku od poljoprivrednih ili šumskih proizvoda, ne mogu se reprodukovati ili zameniti. Stoga se nalazište minerala može smatrati iscrpivim sredstvom čija je proizvodnja ograničena na područje u kojem se nalazi. Ovi faktori postavljaju ograničenja rudarskom preduzeću u oblastima poslovnih praksi, finansiranja i proizvodnih praksi. Budući da se mineralna imovina konstantno iscrpljuje, rudarske kompanije moraju ili otkriti dodatne rezerve ili ih tražiti kupovinom kako bi ostale u poslovanju rudarskog sektora.

U 2023. godini, kao i prethodnih godina, većina preduzeća koja se bave eksploatacijom tvrdog kamena, peska i šljunka ne ispunjavaju svoje proizvodne planove. Na osnovu urađenih analiza može se zaključiti da su glavni razlozi neuspeha ovih preduzeća sledeći:

- Nerealno planiranje preduzeća koja se odnose na upotrebu i preradu mineralnih materija;
- Nedostatak kapitala preduzeća za investiranje u fazi istraživanja kako bi se izbegao neuspeh u kasnijim fazama eksploatacije zbog lošeg kvaliteta minerala;
- Visoka cena energije uzrokuje velike poteškoće u raznim rudarskim aktivnostima;
- Konkurencija (nije uvek slobodna) i nestabilno tržište za ove proizvode;
- Ilegalne rudarske aktivnosti, itd.

2.4. Analiza problema u rudarskom sektoru

Što se tiče problema u sektoru rudarske industrije, treba istaći da je upotreba mineralnih materijala izazov koji je praćen mnogim problemima, bilo da se radi o ljudskoj, organizacionoj, amortizovanoj opremi, povećanju cene energije, investicionom kapitalu, nepravilnim menadžmentom, itd. Pored ovih, 2023. godinu su pratili važni događaji u međunarodnoj areni (razni ratovi, ekonomske poteškoće - inflacija, uticaji klimatskih promena itd.), koji u nekim aspektima nisu išli u prilog rudarskoj industriji.

Energetska kompanija Kosovska Energetska Kompanija (KEK), koja koristi mineralni energetska materijal - lignit, ove godine je uglavnom dobro prošla sa eksploatacionim aktivnostima i prema izveštajima nije bilo značajnijih problema koji su ometali eksploataciju rudnika.

Kompanija "Trepča" d.o.o. će otvoriti perspektivu svog razvoja povećanjem proizvodnih kapaciteta i ostvarivanjem veće produktivnosti. Uprkos obavezama, ovo preduzeće se i dalje suočava sa poteškoćama iz prošlosti kao što su: starost rudara, zastarela oprema itd.

Kompanija "Newco Ferronikeli Complex LLC" tokom 2023. godine, prema izveštajima, nije koristila minerale, ali je vredno napomenuti da je ova kompanija uvozila minerale iz zemalja van Kosova. Predmetna kompanija nije mogla da prenese kontrolu jer odbor NKRM-a nije bio funkcionalan, uprkos činjenici da je "Yildirim Kosovo Mining Investment LLC" kupio akcije od kompanije "NKL Limited", koja je posedovala, odnosno u upravi "Newco Ferronikeli Complex LLC".

Upotreba nemetalnih minerala takođe ima različite poteškoće koje ometaju napredak rudarske aktivnosti. Nestabilno tržište mineralnih materijala, konkurencija i zbog velikog broja operatera, stvaraju takve finansijske probleme kompanijama sa kojima se teško suočavaju.

Iz navedenog možemo zaključiti da, kao rezultat ovih problema, preduzeća nisu ostvarila svoje proizvodne planove u korišćenju mineralnih materijala za koje su imali dozvole za eksploataciju. Planiranje godišnje proizvodnje od strane kompanija nikada do sada nije bilo realno i to onemogućava korišćenje takvih podataka za jednogodišnji projektni plan (1) upravljanja mineralnim resursima. Vredi napomenuti da su ove godine kompanije počele izveštavati o *realnijim planovima* korišćenja mineralnih materija za narednu godinu i nadamo se da ćemo se vrlo brzo naći u mnogo realnijoj poziciji planiranja.

2.5. Analiza realizacije proizvodnje mineralnih materijala

Analiza planiranja za narednu godinu urađena je uzimajući u obzir trend korišćenja u prethodne tri (3) godine za godine 2020-2023. Do izrade Projekt-plana upravljanja mineralnim sirovinama (kraj 2023. godine), kompanije podnose izveštaje za kvartale (3): Q1, Q2 i Q3 za 2023. godine. Iz ovih kvartala (3) matematički prosek se izvodi za Q4, a zatim u planiranju za 2024. godinu takođe smatramo da je 2023. godina završena.

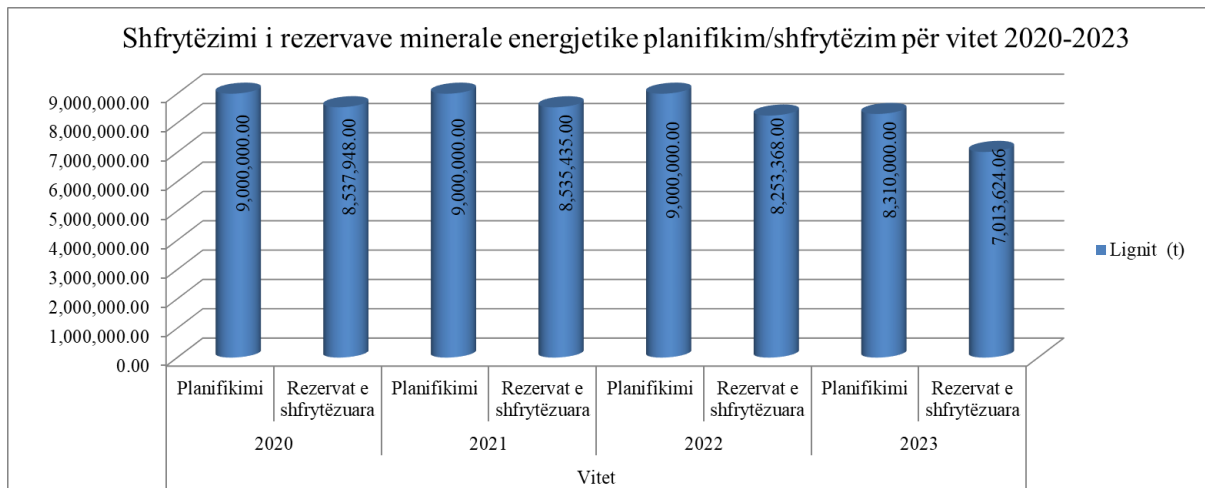
Na osnovu prethodno rečenog, da bi se imalo okvirno planiranje za narednu godinu, korišćena je forma grafikona pod nazivom „*Pokretni prosek iskorišćenja*“, koji omogućava da planiranje za narednu godinu za određene subjekte minerala bude veoma približno kao i da predstavlja najrealnije moguće stanje.

2.5.1. Realizacija proizvodnje energetskih minerala

Ugalj (lignit) kao energetski mineral je najvažniji resurs Republike Kosovo, jer snabdevanje električnom energijom skoro u potpunosti zavisi od ovog minerala. Procenjeni resursi uglja u celoj Republici Kosovo su oko 12,5 milijardi tona, što se sa ekonomske tačke gledišta smatra isplativim za eksploataciju. Trenutno u NKRM-u, dozvolu za upotrebu energetskih minerala ima samo Kosovska Energetska Kompanija (KEK), koja je površinski koristila lignit za potrebe proizvodnje električne energije u zemlji. U nastavku je prikazana tabela sa dijagramima iskorišćenja uglja (lignita) za godine 2020-2023.

Tabela e gjendjes së rezervave minerale energjetike për vitet 2020-2023									
Lënda minerale	Aktiviteti	2020	Raporti Planifikim -	2021	Raporti Planifikim -	2022	Raporti Planifikim -	2023	Raporti Planifikim -
Lignit (t)	Rezervat e shfrytëzueshm	142,189,283.00	94.87	133,653,848.00	94.84	127,463,822.00	91.70	164,024,902.60	84.40
	Planifikimi	9,000,000.00		9,000,000.00		9,000,000.00		8,310,000.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	8,537,948.00		8,535,435.00		8,253,368.00		7,013,624.06	

Tabela 7. Stanje energetskih mineralnih rezervi za godine 2020-2023

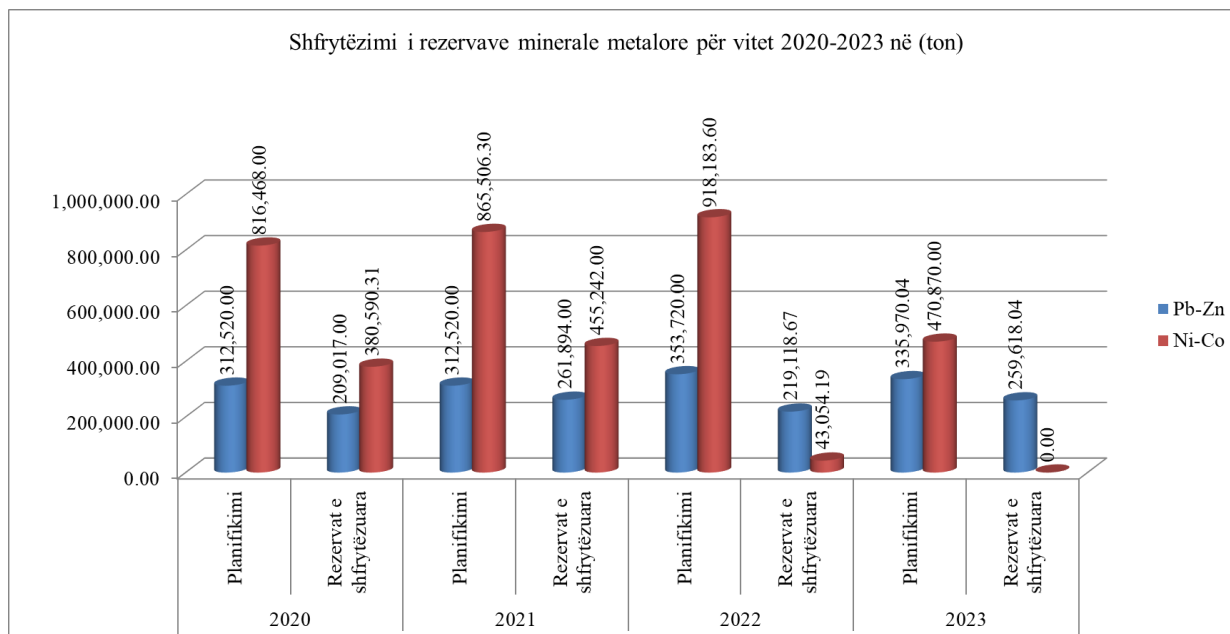
Slika 12. Dijagram stanja planiranih i iskorišćenih energetskih mineralnih rezervi za 2020-2023.

2.5.2. Realizacija proizvodnje za metalne minerale

Upotreba mineralnih i metalnih materijala i ove godine, kao i prethodnih godina, nije išla po planovima koje su kompanije predvidele iz više razloga, od kojih su neki navedeni u analizi rudarskog sektora.

Tabela 8. Stanje rezervi minerala i metala za 2020-2023

Tabela e gjendjes së rezervave minerale metalore për vitet 2020-2023									
Lënda mineral e	Aktivitetit	2020	Raporti Planifikim - Shfrytëzim	2021	Raporti Planifikim - Shfrytëzim	2022	Raporti Planifikim - Shfrytëzim	2023	Raporti Planifikim - Shfrytëzim
Pb-Zn	Rezervat e shfrytëzueshme	9,466,096.30	66.88	9,204,202.30	83.80	10,266,353.30	61.95	14,118,072.44	77.27
	Planifikimi	312,520.00		312,520.00		353,720.00		335,970.04	
	Rezervat e shfrytëzuara	209,017.00		261,894.00		219,118.67		259,618.04	
Ni-Co	Rezervat e shfrytëzueshme	19,805,192.77	46.61	19,349,950.77	52.60	19,315,665.16	4.69	19,315,665.16	0.00
	Planifikimi	816,468.00		865,506.30		918,183.60		470,870.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	380,590.31		455,242.00		43,054.19		0.00	
Cr2O3	Rezervat e shfrytëzueshme	249,664.80	634.47	233,009.18	432.61	0.00	0.00	233,009.18	0.00
	Planifikimi	3,850.00		3,850.00		0.00		60,000.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	24,427.00		16,655.62		0.00		0.00	

Slika 14. Dijagram stanja planiranih i eksploatisanih rezervi metalnih minerala za 2020-2023.

2.5.3. Realizacija proizvodnje za nemetalne minerale

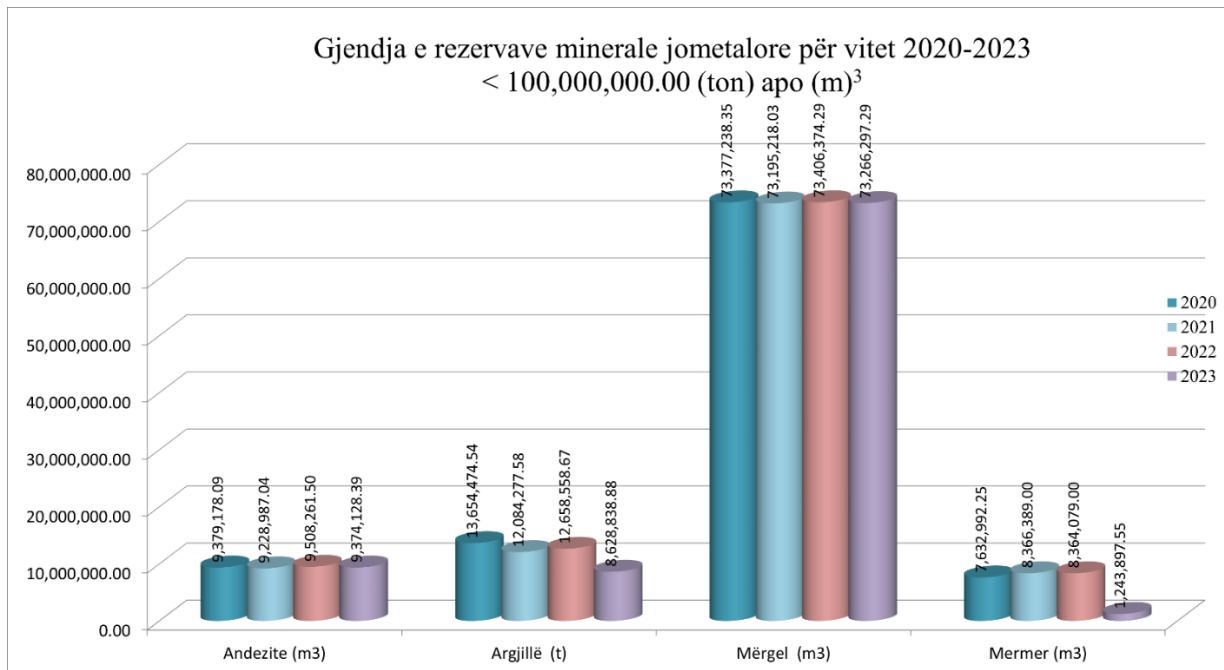
Donje tabele i grafikoni pokazuju upotrebljene količine prema nemetalnim mineralnim supstancama. Procenat (%) realizacije proizvodnje zasniva se na odnosu planiranja i realizacije prema izveštajima preduzeća.

Kao što se vidi iz tabele br. 9, stanje rezervi nemetalnih minerala za period 2020-2023. godine, uočava se da u 2023. godini imamo povećanje upotrebe nekih nemetalnih mineralnih supstanci dok imamo smanjenje nekih mineralnih supstanci u zavisnosti od potražnje tržišta, što je normalno i da se ovo dešava skoro svake godine. Pitanje vredno pažnje je činjenica da je ove godine odbor

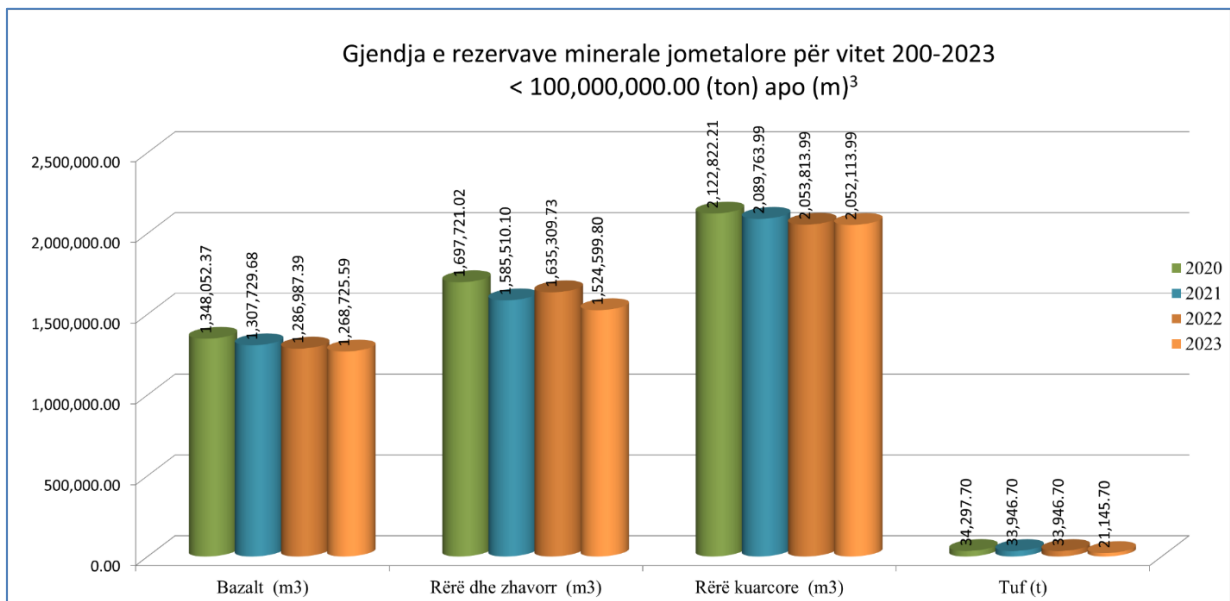
NKRM, bio nefunkcionalni da neka preduzeća nisu bila u mogućnosti da produže svoje istekle licence ili da izvrše proširenje licence za eksploataciju.

Tabela 9. Stanje rezervi nemetalnih minerala za godine 2020-2023

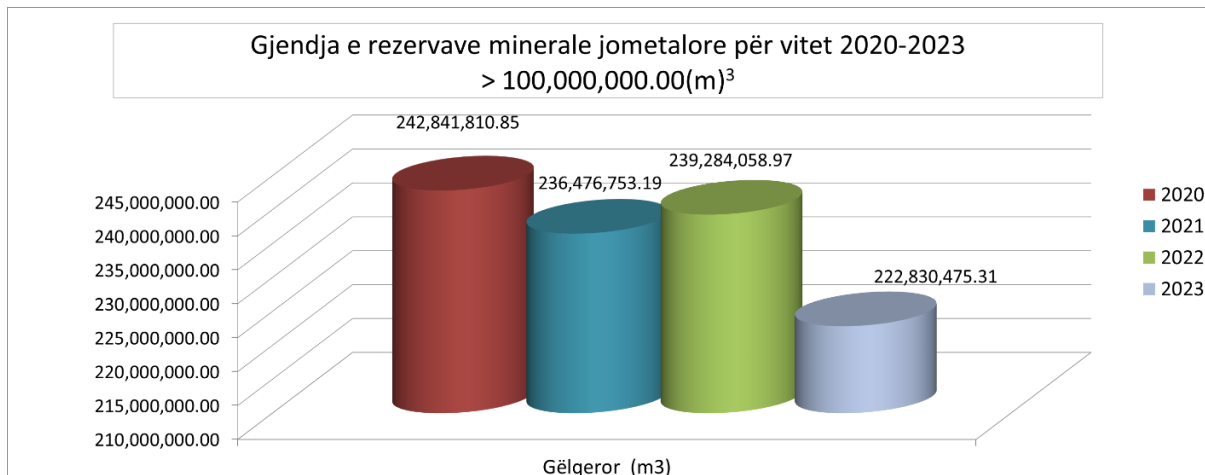
Tabela e gjendjes së rezervave minerale jometalore për vitet 2020-2023									
Lënda minerale	Aktiviteti	2020	Raporti Planifikim - Shfrytëzim	2021	Raporti Planifikim - Shfrytëzim	2022	Raporti Planifikim -	2023	Raporti Planifikim - Shfrytëzim
Andezite (m3)	Rezervat e shfrytëzueshme	9,379,178.09	23.66	9,228,987.04	40.95	9,508,261.50	21.69	9,374,128.39	39.53
	Planifikimi	466,800.00		366,800.00		346,200.00		425,400.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	110,461.16		150,191.05		75,119.39		168,194.38	
Argjillë (t)	Rezervat e shfrytëzueshme	13,654,474.54	50.34	12,084,277.58	56.65	12,658,558.67	47.22	8,628,838.88	40.84
	Planifikimi	1,020,410.00		900,510.00		691,710.00		300,500.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	513,691.32		483,121.20		326,608.72		122,732.00	
Gëlqeror (m3)	Rezervat e shfrytëzueshme	242,841,810.85	45.93	236,476,753.19	59.63	239,284,058.97	38.44	222,830,475.31	66.00
	Planifikimi	12,673,659.80		11,362,057.80		11,297,443.80		8,889,233.20	
	Rezervat e shfrytëzuara	5,820,451.38		6,774,974.77		4,343,017.09		5,867,098.37	
Bazalt (m3)	Rezervat e shfrytëzueshme	1,348,052.37	206.35	1,307,729.68	213.35	1,286,987.39	146.33	1,268,725.59	96.62
	Planifikimi	18,900.00		18,900.00		18,900.00		18,900.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	39,000.58		40,322.69		27,656.39		18,261.80	
Rërë dhe zhavorr (m3)	Rezervat e shfrytëzueshme	1,697,721.02	34.56	1,585,510.10	71.21	1,635,309.73	45.19	1,524,599.80	37.24
	Planifikimi	242,048.00		195,186.00		85,743.00		65,000.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	83,640.04		138,985.93		38,743.73		24,208.00	
Rërë kuarcore (m3)	Rezervat e shfrytëzueshme	2,122,822.21	19.60	2,089,763.99	61.79	2,053,813.99	108.94	2,052,113.99	0.00
	Planifikimi	89,000.00		53,500.00		44,000.00		26,000.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	17,442.35		33,058.22		47,933.33		0.00	
Mërgel (m3)	Rezervat e shfrytëzueshme	73,377,238.35	7.94	73,195,218.03	7.12	73,406,374.29	5.37	73,266,297.29	6.32
	Planifikimi	2,851,066.50		2,555,500.00		2,167,500.00		2,119,500.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	226,325.00		182,020.32		116,391.32		134,040.00	
Diabaz (m3)	Rezervat e shfrytëzueshme	348,736.00	0.00	329,258.96	35.16	326,541.96	6.54	324,211.96	8.40
	Planifikimi	55,400.00		55,400.00		55,400.00		30,000.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	0.00		19,477.04		3,622.67		2,520.00	
Mermer (m3)	Rezervat e shfrytëzueshme	7,632,992.25	0.03	8,366,389.00	0.33	8,364,079.00	1.22	1,243,897.55	0.00
	Planifikimi	209,400.00		252,150.00		252,150.00		12,000.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	55.00		823.65		3,080.00		0.00	
Tuf (t)	Rezervat e shfrytëzueshme	34,297.70	2.21	33,946.70	2.93	33,946.70	0.00	21,145.70	0.00
	Planifikimi	12,000.00		12,000.00		12,000.00		12,000.00	
	Rezervat e shfrytëzuara	0.00		351.00		0.00		0.00	

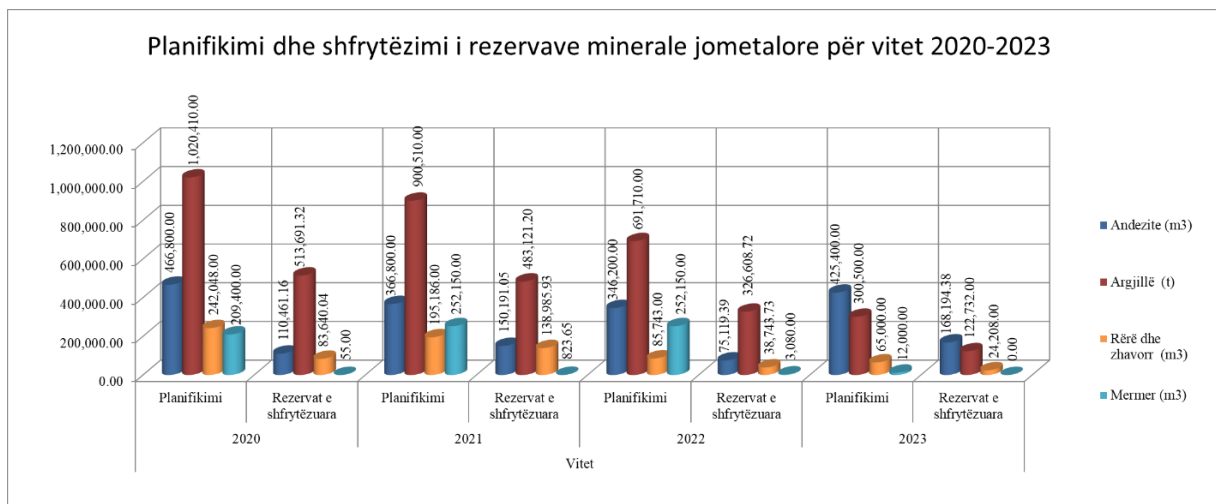
Slika 15. Dijagram stanja rezervi nemetalnih minerala za godine 2020-2023, sa proizvodnjom manjom od 100.000 m³

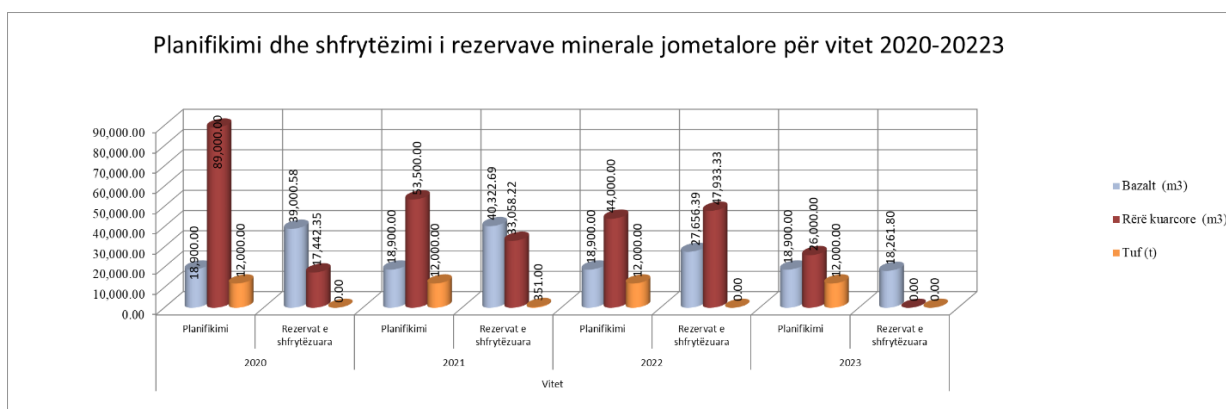
15(a). Dijagram stanja rezervi nemetalnih minerala za godine 2020-2023, sa proizvodnjom manjom od 100.000 m³

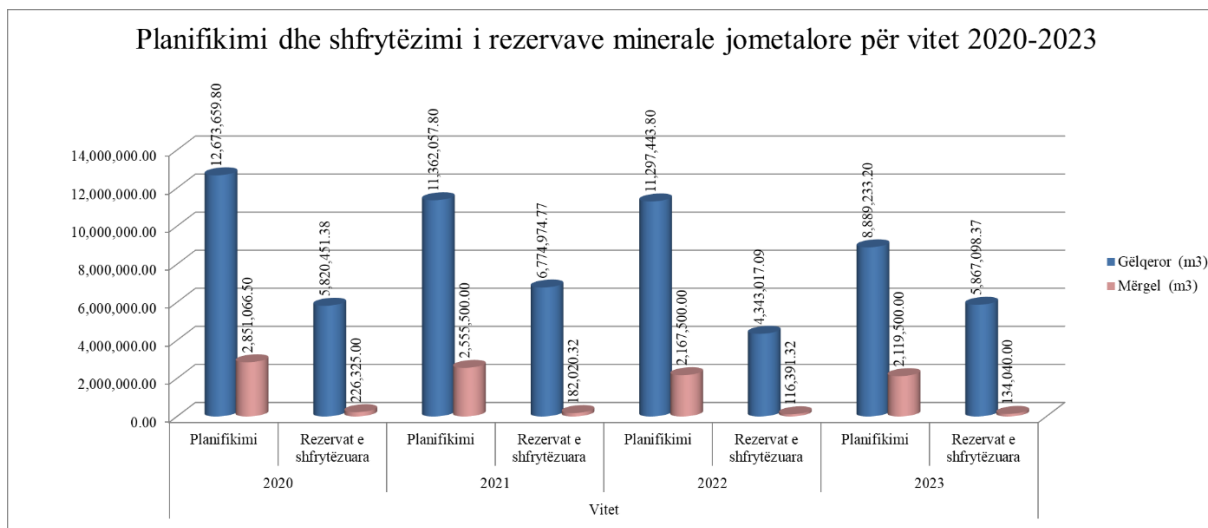
15(b). Dijagram stanja rezervi krečnjaka za godine 2020-2023, sa proizvodnjom većom od 100.000 m³

Slika 16. Dijagram stanja planiranih i eksploatisanih rezervi nemetalnih minerala za godine 2020-2023, sa proizvodnjom manjom od 100.000 m³

16 (a). Dijagram stanja planiranih i eksploatisanih rezervi nemetalnih minerala za godine 2020-2023, sa proizvodnjom manjom od 100.000 m³

16 (b). Dijagram stanja planiranih i eksploatisanih rezervi krečnjaka i lapora za 2020-2023, sa proizvodnjom većom od 100.000m³

2.5.4. Izvoz i uvoz mineralnih materijala

Ispod u Tab.10. i Tab.11. prikazane su beleške koje je primila Carina Republike Kosovo o količini izvezenih i uvezenih mineralnih materija, koje imaju različita imena od onih koje imamo u osnovnim beleškama. Iz ovih podataka se može uočiti da u izvozu prevladaju rude i koncentri olova, cinka, hroma i dr., a u uvozu rude i koncentri nikla.

Tab.10 Količina mineralne materije - koncentrata izvezena u periodu od 01.01.2023. godine do 19.12.2023. godine

EX1-Redovni izvoz () - Komercijalni podaci prema tarifnoj šifri (HS-10) / 2023-01-01 do 2023-12-19/

		Neto Kg	Vlera
2023	EX1 2601200000 - Pirit i pjekur i hekurit	5,386,510.00	117,485.92
	2604000000 - Xeherore dhe koncentrate nikeli	23,780.00	627.79
	2606000000 - Xeherore dhe koncentrate alumini	261,730.00	73,311.98
	2607000000 - Xeherore dhe koncentrate plumbi	6,790,943.00	11,094,755.71
	2608000000 - Xeherore dhe koncentrate zinku	18,766,349.48	6,090,913.71
	2610000000 - Xeherore dhe koncentrate kromi	1,333,558.00	299,372.46
	2617900000 - Të tjera	4,698.61	62.34
	2618000000 - Zgjyra të granuluara (rërë zgjyre) të dalë nga përpunimi i hekurit dhe çelikut	1,410,505.00	156,691.83
	2620110000 - Shufra të forta zinku	69,185.00	108,566.69
	2620300000 - Që përmbajnë kryesisht bakër	14,500.00	1,450.00
Total		34,061,759.09	17,943,238.43

Tab.11 Količina mineralne materije - koncentrata uvezena u periodu od 01.01.2023. godine do 19.12.2023. godine

IM4-Redovni uvoz () - Komercijalni podaci prema tarifnoj šifri (HS-10)/Od: 2023-01-01 do: 2023-12-19

		Neto Kg	Vlera
2023	IM4 2604000000 - Xeherore dhe koncentrate nikeli	55,270,710.00	5,823,421.39
	2616900000 - Të tjera	4.50	2,164.95
	2620999500 - Të tjera	21.00	21.57
	2621900000 - Të tjera	924.44	308.51
Total		55,271,659.94	5,825,916.42

2.6. Ilegalne aktivnosti

Aktivnost ilegalnih aktivnosti je izazovno pitanje za NKRM. Inspektorat NKRM je 2023. godine preduzeo zajedničke akcije sa drugim institucijama zemlje kao što su: MSSP, PAK, Policija za teška krivična dela, lokalna policija i lokalni inspektorati kako bi se ovo sprečila ova nezakonita pojava i radi identifikacije i preduzimanja zakonskih kaznenih mera. U nastavku u tabeli br. 14 prikazani su podaci o nelegalnim rudarskim aktivnostima za 2023. godinu.

Tabela 12. Nezakonito poslovanje po vrsti mineralne materije

Nezakonito poslovanje po vrsti mineralne materije	dokazi
Industrijsko	0
Tvrđi kamen	14
Pesak i šljunak	22
Ugalj (lignit)	0
Postrojenje za preradu minerala/separaciju	9
Ukupno:	45

Za sve nedozvoljene eksploatacije resursa podnete su krivične prijave, izrečene su administrativne kazne fizičkim licima ili privrednim društvima za nedozvoljene rudarske i posebne delatnosti, a za pojedine predmete su pokrenuti i izvršni postupci.

Kao rezultat nelegalnih rudarskih aktivnosti (upotreba različitih mineralnih materijala), osim gubitaka resursa, dolazi i do velikih i opasnih ekoloških degradacija, posebno duž obala reka, gde će njihova sanacija biti dosta skupa. Treba istaći da je ova aktivnost u potpunoj suprotnosti sa slobodnom konkurencijom i njenom zaštitom, koja predstavlja vitalni segment za postojanje tržišne privrede (ZAKON br. 03/L-229 o zaštiti konkurencije). Od ovih nezakonitih radnji trpe finansijske gubitke licencirane kompanije koje ispunjavaju sve zakonske obaveze, Budžet Republike Kosovo (BRK), i korišćenje nestandardnih materijala u izgradnji putne infrastrukture takođe se smatra finansijskom štetom.

2.7. Aktivnosti na rekultivaciji i zatvaranju rudnika/kamenoloma u 2023

Prema informacijama dobijenim od inspektorata NKRM, stanje rekultivacije i zatvaranje rudnika/kamenoloma nakon razmatranja predmeta za zatvaranje rudarske delatnosti je kao u tabeli ispod.

Tab. Rekultivacija i zatvaranje rudnika/kamenoloma

Rekultivacija i zatvaranje	br. licenci
Rekultivacija sa zatvaranjem	6

2.8. Ostvarivanje prihoda od rudarske rente

U ostvarenju prihoda od rudarske rente posebno u ovoj godini imaju veliki uticaj kompanije kao što su: Kosovska energetska korporacija (KEK), "Sharr Cem" d.o.o., kao i veliko korišćenje tvrdih stena od strane raznih kompanija, u cilju podizanja putne infrastrukture, izgradnje, itd.

Uticaj rudarskog sektora na socijalna i ekonomska pitanja zemlje

Sektor minerala se razlikuje od ostalih industrija po tome što je lokacija operacija diktirana geološkim faktorima, što u stvari znači da rudarske aktivnosti ne mogu biti premeštene na druge lokacije gde bi takve operacije bile po nižim troškovima. Sa druge strane, rudarska industrija ima potencijal da stvori dugoročne prilike za zapošljavanje.

Preduzeća licencirana u NKRM, u svojim godišnjim izveštajima, obavezna su da izveštavaju o broju zaposlenih. Broj radnika angažovanih u rudarskim aktivnostima i oko njih je oko 18.000 zaposlenih. Dakle, može se reći da se uprkos nepovoljnoj situaciji u kojoj se nalazi rudarski sektor, ne može poreći njegov uticaj na socijalna pitanja i razvoj društva.

Razvoj rudnika, osim uticaja na zapošljavanje i socijalna pitanja radnika, utiče i na državni budžet sa oko 26.630.706,54 € rente za eksploataciju minerala (period od januara do 18.12.2022. godine), rudarska delatnost takođe ima indirektan uticaj na rast budžeta za oko 150.000.000,00 € - 200.000.000,00 € godišnje.

Najveći doprinosi prihoda u smislu mineralne rente za ovu godinu su preduzeća KEK i "Sharr Cem" doo.

- Od KEK-a je tokom 2023 godine prikupljeno 22,244,220.15 €
- Od "Sharr Cem" doo tokom 2023 godine prikupljeno je 256,495,49 €

Još je važnije napomenuti da od rudnika „Trepča“ nismo dobili nikakvu rentu od početka proizvodnje do sada.

Uticaj rudarskih aktivnosti na okoliš

Zaštita i sanacija životne sredine tokom istraživanja, eksploatacije, obogaćivanja i prerade mineralnih resursa mora biti u skladu sa zakonima na snazi kao što su: Zakon o rudnicima i mineralima br. 03/-163 član 74, odnosno Zakon br. 04/L- 158 o izmenama i dopunama osnovnog zakona, Zakon o zaštiti prirode br. 03/1-233 2010, Zakon o otpadu br. 04/L-060 2012, Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu br. 03/L-214 2010, Zakon o zaštiti od buke br. 02/L-102 2007, Zakon o zaštiti životne sredine br. 03/L-025 2009, Zakon o zaštiti vazduha od zagađenja br. 03/L-160 2010.

Okruženje u kojem se odvijaju rudarske aktivnosti sa svom složenosti koju poseduje uvek privlači pažnju svih institucija zemlje i posvećenost u tom pravcu je trajna. Tokom 2023. godine nema značajnijih ekoloških nesreća kao posledica rudarskih aktivnosti.

Vredi napomenuti da flotacijske fabrike i fabrike za preradu agregata trebaju još više ulagati u izbegavanje zagađenja koje dolazi kao rezultat njihovog rada, odnosno manje štetnog tehnološkog otpada i manje prašine za okoliš u kojem posluju.

III. GLAVNI POKAZATELJI UTICAJA MERA ZA OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

Sprovođenje mera definisanih u Rudarskoj strategiji Republike Kosovo za period 2012-2025, imalo je zadovoljavajući uticaj na performanse rudarskog sektora, bilo u povećanju proizvodnih kapaciteta, uspostavljanju novih i modernih operativnih kapaciteta, utičući na rast ukupnog učinka u odnosu na 2022. godinu. Pored toga, došlo je do kompletiranja zakonskog okvira potrebnim podzakonskim aktima kao i povećanja institucionalnih kapaciteta za implementaciju politika u rudarskom sektoru 2023. godine, 15. juna, Zakon br. 08/L-214 za dopunu Zakona 04/L-158 o izmenama Zakona o rudnicima i mineralima 03/L-163 iz 2013. godine (član 60. Osnovnog zakona, stav 3. i 4. brišu se iz teksta zakona).

U nastavku su prikazani neki od glavnih indikatora uticaja mera za svaki strateški cilj.

Strateški cilj: Stvaranje povoljnih uslova za ekonomsku valorizaciju mineralnih sirovina i privlačenje investicija

U realizaciji ovog cilja, aktivnosti koje su u potpunosti sprovedene su glavni pokazatelji uticaja mera, kojima se uspostavlja zadovoljavajuća realizacija cilja. Planirane mere za postizanje cilja postavljenog za 2023. godinu uticale su na stvaranje povoljnih uslova za ekonomsku valorizaciju mineralnih sirovina i privlačenje investicija. Ovo je bilo dostignuto kroz sledeće indikatore:

- Povećanje stranih direktnih investicija u rudarskom sektoru na dva tačka osam odsto (2.8%) stranih direktnih investicija na Kosovu - prema ekonomskoj aktivnosti za period 2008-2021, Agencija za statistiku Kosova (ASK) za 2023 godinu;
 - Povećanje količine izvezenih mineralnih proizvoda za dva tačka dva odsto (2.2%) 103.969.000,00 evra. Izvoz po sektorima Agencija za statistiku Kosova (ASK) za 2022. godinu;
 - Povećanje količine uvezenih mineralnih proizvoda za petnaest tačka šest odsto (15.6%) 1.045.490.000,00 eura. Uvoz po sektorima Agencija za statistiku Kosova (ASK) za 2023. godinu.
- **Strateški cilj: Povećanje ljudskih i institucionalnih kapaciteta u rudarskom sektoru**

U realizaciji ovog cilja, aktivnosti koje su u potpunosti sprovedene su glavni pokazatelji uticaja mera, kojima se utvrđuje nezadovoljavajuća realizacija cilja. Planirane mere za postizanje cilja definisanog za period 2020-2023. godine uticale su na povećanje ljudskih i institucionalnih kapaciteta u oblasti rudarskog sektora. Ovo je bilo dostignuto kroz sledeće indikatore:

- Povećanje broja kvalifikovanih radnika u stručnom pogledu na dvesta četrdeset (240) kvalifikovanih;
- Povećanje broja diplomiranih u rudarskom sektoru na petnaest (15). Godišnji izveštaj UIBM-a za 2023. godinu;
- Broj sprovedenih obuka u oblasti rudarstva od kojih je imalo koristi četiri stotine trideset i dva (432) lica. Godišnji izveštaj KEK-a i NKRM;

- Povećanje kvaliteta i pouzdanosti podataka;
- Aktivne dozvole za eksploataciju prema mineralnim materijalima ukupno sto trideset i šest (136) Povećanje broja dozvola za eksploataciju za dvanaest posto (12%) odnosno na jedanaest posto (11 %) licenca Godišnji izveštaj NKRM, od 13.12.2023. godine;
- Bilo je trideset pet (35) zahteva za dozvole za istraživanje minerala. Aktivnih licenci za istraživanje minerala je devedeset i tri (93), stanje na dan 13.12.2023. godine;
- Prijava za posebne aktivnosti tokom 2023. godine je bilo šezdeset sedam (67), stanje na dan 14.12.2023. godine povećanje za sto trideset dva posto (132%). Ukupne dozvole za posebne delatnosti sto pedeset i šest (156) dozvola za posebne aktivnosti u kojima preovlađuju sedamdeset (70) dozvola za sortiranje, šezdeset šest (66) za betonske podloge i petnaest (15) dozvola za asfaltne baze.

Strateški cilj: Socijalna pitanja i dobrobiti zajednice

U realizaciji ovog cilja, aktivnosti koje su u potpunosti sprovedene su glavni pokazatelji uticaja mera, kojima se uspostavlja zadovoljavajuća realizacija cilja. To se postiže kroz sledeće indikatore:

- Stopa zaposlenosti u sektoru rudarstva na dve tačka jedan procenat (2.1%), raspodela zaposlenih prema ekonomskom sektoru (ruda i kamenolom) tokom perioda 2008-2020, Agencija za statistiku Kosova (ASK) za 2022 godinu;
- Primena standarda i pravila bezbednosti i zdravlja na radu za pedeset procenata (50%);
- Povećanje investicija i koristi zajednice od rudarskih aktivnosti. Godine 2023. pet (5) miliona eura, dvadeset posto (20%) od rudarske rente.

Strateški cilj: Briga o životnoj sredini

U realizaciji ovog cilja, aktivnosti koje su u potpunosti sprovedene su glavni pokazatelji uticaja mera, kojima se utvrđuje nezadovoljavajuća realizacija cilja. Ovo je bilo dostignuto kroz sledeće indikatore:

- Primena ekoloških standarda u rudarskom sektoru za pedeset posto (50%);
- Usvajanje i implementacija ekoloških standarda EU-a u rudarskom sektoru na pedeset posto (50%);
- Smanjenje količine nastalog i opasnog otpada iz rudarskih aktivnosti - rude i vađenja na 2.795.809 tona. Količina nastalog i opasnog otpada, iz preduzeća sa deset (10) ili više radnika, na anketu su odgovorila sedam stotina i četrdeset pet (745) biznisa , odnosno osamdeset osam i pet odsto (88,5%) u periodu avgust-septembar 2023. godine.
- Ukupna količina prerađenog otpada iznosila je 3.390.096 tona, u odnosu na 2021. godinu veća je za pedeset tri tačka dva odsto (53.2%), navodi Agencija za statistiku Kosova (ASK) za 2023. godinu.

IV. RIZICI I KORACI ZA NJIHOVE REŠAVANJE

Rizici sa kojima se susrelo tokom praćenja ovog dokumenta odnose se na institucionalne kapacitete, finansijske kapacitete, regulatorno okruženje, partnerstvo i angažovanje drugih institucija, kao i druge eksterne faktore koji utiču na nivo implementacije strateškog dokumenta.

Najčešći rizik u njihovim opštim aktivnostima institucija, odnosno rudarskih preduzeća, u smislu realizacije projekata Programa implementacije Rudarske strategije (PIRS) za 2023. godinu, na osnovu sastanaka i zajedničkih razgovora, procenjuje se da je nedostatak finansijskih sredstava.

U okviru praćenja implementacije i Programa implementacije Rudarske strategije (PIRS) za period 2022-2024, Ministarstvo ekonomije (ME), odnosno Odeljenje za rudarstvo (OR) koordinisalo je proces izrade nacrtu Izveštaja o napretku za 2023. godinu, dok su u izradi ovog dokumenta dobili inpute i identifikovali rizike koji će se rešavati u narednim godinama konkretnim merama. Kao deo toga, nastaviće se saradnja i koordinacija sa relevantnim institucijama i glavnim preduzećima rudarskog sektora u rešavanju svih rizika sa kojima se i dalje suočavaju.

Može se zaključiti da kašnjenja u realizaciji nekih planiranih projekata ukazuju na neophodnost preduzimanja konkretnih koraka na otklanjanju barijera koje onemogućavaju razvoj ovog sektora. Uloga odgovornih institucija rudarskog sektora, ali i rudarskih preduzeća u planiranju aktivnosti i projekata je od vitalnog značaja za uspeh i razvoj rudarskog sektora. U tom pravcu treba jačati institucionalne kapacitete kroz stručno usavršavanje i ulaganja u razvoj tehnologije. Transparentnost i olakšavanje birokratskih procedura takođe igraju važnu ulogu u uspehu sektora. U tom pravcu, moraju se stvoriti institucionalne mogućnosti da investitori imaju lak i brz pristup svojim investicionim interesima tako što će imati jasnu adresu na koju mogu usmeriti svoje zahteve. Usklađivanje zakona i otklanjanje pravnih nejasnoća, bliža i kontinuirana saradnja, istraživanje novih mogućnosti za donacije i povlačenje sredstava neki su od neophodnih koraka koje treba preduzeti u narednim godinama u tom pravcu.

Izazovi, nedostaci i prepreke

Izazovi, nedostaci i prepreke sa kojima se susrelo tokom praćenja ovog dokumenta odnose se na institucionalni kapacitet, finansijske kapacitete, regulatorno okruženje, partnerstvo i angažman drugih institucija, kao i druge eksterne faktore koji utiču na nivo implementacije strateškog dokumenta.

Najčešći izazov u njihovim opštim aktivnostima institucija, odnosno rudarskih preduzeća, u pravcu realizacije Rudarske strategije Republike Kosovo za period 2012-2025, za 2023 godinu, na osnovu sastanaka i zajedničkih diskusija, procenjuje se kao nedostatak finansijskih sredstava.

Drugi izazovi i drugi nedostaci mogu se nazvati i institucionalnim menadžmentom, stručnim sposobnostima, birokratskim procedurama koje se odnose na komplikovane procedure za dobijanje licence, za razvoj rudarske delatnosti (u smislu uključenosti mnogih institucija koje po njima dosta često dolaze u sukob jedni sa drugima, u smislu tumačenja zakona koji regulišu relevantnu oblast).

Uzimajući u obzir sve rečeno i podatke opisane u gornjim tabelama, može se zaključiti da je kao opšti pokazatelj Progresu u implementaciji Rudarske strategije (PIRS) konstatovan zadovoljavajući napredak pojedinih institucija. Kašnjenja u realizaciji pojedinih planiranih projekata ukazuju na nedostatke u planiranju projekata od strane preduzeća i institucija rudarskog sektora, ali i u radu institucija nadležnih za otklanjanje barijera koje koče razvoj ovog sektora.

Budžetska sredstva

Najveći deo ili više od devedeset posto (90%) budžeta za koji se očekuje da će biti potrošen na sprovođenje rudarske strategije Republike Kosovo za period 2012-2025, dolazi od javnih preduzeća (JP) i privatnih rudarskih preduzeća. Samo mali deo troškova implementacije Programa za implementaciju rudarske strategije (PIRS) je pokriven iz budžeta Republike Kosovo (BRK). Iz budžeta Republike Kosovo (BRK), uglavnom su pokriveni projekti za javna preduzeća (JP) kao što je "Trepča" dd i projekti institucija rudarskog sektora.

Zaključci i preporuke za naredne korake

Može se reći da neke od institucija i rudarskih preduzeća nisu dovoljno analizirali izvor finansiranja dotičnih projekata, a što je kasnije i rezultiralo nerealizacijom pojedinih projekata zbog nedostatka finansijskih sredstava.

Takođe je vredno istaći učinak javnih preduzeća (JP) „Trepča“ dd i KEK dd, koja nisu završila mnoge projekte koje su planirali da realizuju sopstvenim sredstvima, pa su shodno tome pokazali loš učinak u toku, što je uticalo na njihov slab učinak u implementaciji Programa implementacije rudarske strategije (PIRS) za 2023. godinu.

Uzimajući u obzir sve rečeno i podatke opisane u gornjim tabelama, može se zaključiti da je kao opšti pokazatelj progresu u implementaciji Rudarske strategije (PIRS) konstatovan zadovoljavajući napredak pojedinih institucija. Kašnjenja u realizaciji pojedinih planiranih projekata ukazuju na nedostatke u planiranju projekata od strane preduzeća i institucija rudarskog sektora, ali i u radu institucija nadležnih za otklanjanje barijera koje koče razvoj ovog sektora.

Preporuke i naredni koraci, na osnovu zabrinutosti koje su podnete od strane kompanija u rudarskom sektoru, odnose se na olakšavanje procedura za dobijanje licence, za razvoj rudarske delatnosti u smislu uključenosti mnogih institucija koje po njima dosta često dolaze u sukob jedni sa drugima, u smislu tumačenja zakona koji regulišu relevantnu oblast.

Neke od preporuka i naredni koraci su:

- Stvaranje i usklađivanje funkcionalne pravne osnove i standarda rudarske delatnosti, čime se garantuje zaštita životne sredine, zdravlje i bezbednost na radu, kao i transparentnost i odgovornost;
- Poboljšanje investicione klime kroz stvaranje konkurentnih zakonskih i fiskalnih uslova za privlačenje i zadržavanje investitora iz privatnog sektora, privlačenje kvalifikovanih investitora kroz odgovarajuću metodologiju licenciranja;

- Povećanje transparentnosti u postupcima tendera i licenciranja, korišćenjem elektronskih tendera;
- Izrada strateškog programa sa kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim ciljevima sa prioritetima koji se odnose na ekološka i socijalna pitanja, kroz pripremu i implementaciju strateškog ekološkog i socijalnog programa;
- Unapređenje produktivnosti i konkurentnosti, racionalno korišćenje finansijskih, ljudskih i prirodnih resursa;
- Povećana ulaganja u institucionalne kapacitete i nova geološka istraživanja;
- Unapređenje organizacije malih rudarskih kompanija, praćenje prakse bezbednosti i zaštite životne sredine i promovisanje podsticanja i stvaranja srednjih i velikih rudarskih kompanija;
- Re-evaluacija mineralnih resursa, prikupljanje osnovnih geoloških podataka, korišćenje podataka (npr. geofizička snimanja iz vazduha, itd.), koji pomažu u otkrivanju minerala i privlačenju kompanija za ulaganja u aktivnosti istraživanja i eksploatacije;
- Razvoj baze podataka, GIS-a i međuinstitucionalna saradnja rudarskog sektora kompanija u zemlji i njihovim evropskim kolegama;
- Efikasno i sigurno upravljanje rudarskim otpadom i podsticanje procesa reciklaže;
- Zaštita mineralnih sirovina kao dobra zemlje, u vidu izgradnje različitih objekata na resursima ili u njihovoj blizini u korist racionalnog korišćenja mineralnih resursa u funkciji privrednog razvoja zemlje;
- Podsticanje istraživanja, posebno metalnih minerala, trebalo bi da bude prioritet u narednoj godini kako bi se proširila baza rezervi ovih materijala;
- Razvoj "područja od posebnog mineralnog interesa" stvarajući mogućnosti za ulaganja u ove oblasti;
- Neka se sa pažnjom prati od strane NKRM-a planiranje preduzeća za korišćenje mineralnih materija tako da realizacija bude u okviru racionalnih granica planiranja;
- Povećanje posvećenosti Inspektorata NKRM-a, i koordinacija sa relevantnim institucijama za zabranu i sprečavanje nelegalnih aktivnosti eksploatacije mineralnih resursa;
- Ispitati mogućnost reciklaže otpada iz rudarske delatnosti, izgradnje, rekonstrukcije, popravke i uništavanja zgrada ili drugih građevina i poznatog kao inertni otpad (materijali kao što su: kamenje, beton, blokovi, itd.);
- Uzeti u obzir odluku Vlade o moratoriju za nove kamenolome i u postupku za ekološku saglasnost za dvogodišnji period (2) jun 2021. – jun 2023. (razjasniti korake koje treba preduzeti u implementaciji ove odluke).

V. DODATAK I - MATRIČNI DEO IZVEŠTAJA O NAPRETKU ZA 2023. GODINU, ZA RUDARSKU STRATEGIJU REPUBLIKE KOSOVA ZA PERIOD 2012-2025.

Ovaj dodatak pruža informacije o statusu implementacije aktivnosti, zajedno sa kratkim opisom napretka u svakoj akciji/aktivnosti, indikatorima rezultata (output), svim identifikovanim problemima i predloženim narednim koracima.

1. STRATEŠKI CILJ: STVARANJE POVOLJNIH USLOVA ZA EKONOMSKU VALORIZACIJU MINERALNIH RESURSA I PRIVLAČENJE INVESTICIJA							
1.1 Specifični cilj: Završetak pravne i regulatorne infrastrukture							
br.	Ciljevi i akcije	Krajnji rok	Izvor finansiranja	Vodeća i prateća institucija	Proizvod (Output)	Reference u dokumentima (npr. PRV, NPISSP)	Napredak u implementaciji
1	Administrativno uputstvo (AU) o tome kako kupiti, donirati, naslediti, zameniti, prikazati kristale i minerale, kao i način dobijanja relevantne dokumentacije za prikupljače minerala i kristala	2024	Bez troškova	ME GSK	Završetak pravne infrastrukture za usluge od strane GSK.	Rudarska strategija Republike Kosovo, za period 2012-2025.	Nacrt Administrativnog uputstva (AU), o tome kako kupiti, donirati, naslediti, zameniti, prikazati kristale i minerale, kao i način dobijanja relevantne dokumentacije za prikupljače minerala i kristala, je izrađen, prošao je sve faze javne rasprave, a uskoro se očekuje da bude upućen na potpis ministarki gđi. Artane Rizvanolli.
2	Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta za Geološku službu Kosova (ShGjK).	2024	Bez troškova	ME GSK	Završetak pravne infrastrukture za usluge od strane GSK.	Rudarska strategija Republike Kosovo, za period 2012-2025.	Uredbu je usvojila Vlada Republike Kosovo (QRK) i objavljena je u Službenom listu (SL) 31.03.2023. godine.
1.2 Specifični cilj: Izrada razvojnih politika za rudarski sektor							
br.	Ciljevi i akcije	Krajnji rok	Izvor finansiranja	Vodeća i prateća institucija	Proizvod (Output)	Reference u dokumentima (npr. PRV, NPISSP).	Napredak u implementaciji
1.2.1	Plan upravljanja mineralnim resursima.	2024	Bez troškova	ME, NKRM	Odobren Plan upravljanja mineralnim resursima za 2023. godinu.	Rudarska strategija Republike Kosovo, za period 2012-2025.	Realizacija: stopostotna (100 %). Plan upravljanja mineralnim resursima za 2023. godinu odobrilo je ME. Prema Zakonu o rudnicima i mineralima (ZRM) br. 03/-163 član 74, odnosno Zakon br. 04/L-158 o izmenama i dopunama osnovnog zakona član 45, NKRM je u obavezi da: tokom

							trećeg (3) kvartala na kraju svake kalendarske godine priprema i dostavlja ministru ekonomije (ME) Projektni plan za upravljanje mineralnim resursima za narednu godinu, koji mora biti u skladu sa Strategijom rudarstva Republike Kosova. Plan upravljanja mineralnim resursima Republike Kosovo za 2023 godinu je razmotren i usvojen: 25.10.2023. godine.
1.2.2	Izrada trogodišnjeg (3) Programa implementacije strategije rudarstva.	2024	Bez troškova	ME, NKRM	Odobreni dokument.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Realizacija: nula posto (0 %). Izrada trogodišnjeg (3) Programa implementacije strategije rudarstva Republike Kosova: Nacrt kompletiran sa izmenama i dopunama potrebnim tokom faze konsultacija dostavljen je Kabinetu na završne konsultacije pre nego što se prosledi nastavi dalje u skladu sa Administrativnim uputstvom (AU), Vlada Republike Kosovo (QRK) br. 07/2018. do sada nismo dobili potvrdu da bismo mogli nastaviti dalje.
1.2.3	Izrada godišnjeg izveštaja o Progresu Programa implementacije rudarske strategije (PIRS).	2024	Nema troškova	ME	Završen godišnji izveštaj za 2021. godinu.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Realizacija: stopostotna (100 %). Nastavlja se redovno praćenje implementacije rudarske strategije Republike Kosova za period 2012-2025. Na osnovu praćenja do kraja prvog kvartala (3) 2023. godine, sačinjen je i odobren Izveštaj o napretku za 2022. godinu.
1.2.4	Promocija rudarskog sektora.	2024	BK, UIBM, NKRM	ME, UIBM, NKRM	Održana godišnja konferencija na temu "Geoznanosti, njihova uloga u održivom razvoju".	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Realizacija: stopostotna (100 %). Prema planovima, 5. Međunarodna multidisciplinarna konferencija geonauka IMGC2023 održana je od 19. do 20. oktobra 2023. godine u Univerzitetskom kampusu "Isa Boletini" u Mitrovici, gde je Ministarstvo ekonomije/Departman za rudarstvo suorganizator ove konferencije.
1.2.5	Podrška razvojnim aktivnostima, na lokalnom i	2024	Bez troškova	ME GSK	Završetak infrastrukture za usluge od strane GSK-a.	Rudarska strategija Republike Kosova, za	„Međuinstitucionalna grupa održala je redovan sastanak sa kompanijom Terra-A SEE 27.09.2023. godine, na kojem su predstavljena neka

	međunarodnom nivou.					period 2012-2025.	dešavanja u vezi sa procesom implementacije Memoranduma o razumevanju (MoR). Osim toga, obavljene su pripreme i potvrđeno učešće na narednom sastanku sa Evropskim geološkim zavodom na kojem će se, između ostalog, razgovarati i o projektu GSEU.”
1.2.6	Promocija i dalje obogaćivanje kristalima/mineralima Državnog muzeja kristala i minerala "Trepča".	2024	BK	ME GSK	Završetak infrastrukture za usluge od strane GSK-a.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	U toku su radovi na održavanju obogaćivanja DMKM "Trepča". Tim DZKM "Trepča" je obavio radnu posetu masivu Ultabazik kod Goleša. Povodom ove posete nastavljeno je obogaćivanje Muzeja novim mineralima, opalima i kalcedonom iz Ultrabazičnog masiva kod Goleša. Minerali dobijeni sa polja trenutno se tretiraju radi čišćenja i stavljanja u fiokama DMKM "Trepča" Broj pronađenih kristala je pet (5) tipa smeđi opal/kalcedon.
1.2.7	Kreiranje i digitalizacija podataka o rečnim tokovima u Republici Kosova za period 2023-2024.	2024	Bez troškova	ME GSK	Realizacija terenskih radova.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Relevantne studije su već urađene za dve (2) od četiri (4) ciljne reke, jer su urađene sledeće studije: 1. „Hemijsko-mineraloško proučavanje sedimenata reke Lepenac“; 2. "Hemijsko-mineraloško proučavanje sedimenata reke Sitnice".
1.2.8	Praćenje, identifikacija i evaluacija događaja vezanih za geohazarde.	2024	Bez troškova	ME GSK	Realizacija terenskih radova.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Urađeno je proučavanje, analiza i obrada seizmoloških izvora (fizičkih i zemljotresnih parametara) koji su se desili sa niskim seizmičkim intenzitetom u našoj zemlji i nekim zemljotresima visokog intenziteta u regionu u periodu januar-oktobar 2023. godine.
1.2.9	Projekat: Geološki plan Ponošeca u razmeri 1:25000	2024	Bez troškova	ME GSK	Realizacija terenskih radova.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Na projektu Državni Plan "Ponošć" K34-53Dc, u razmeri 1:25 000, radi se kontinuirano. U periodu za koji izveštavamo obavljen je analitički rad sa podacima. Ovi podaci se sistematski stavljaju i kompletiraju u završni dokument koji je u pripremi, a koji se očekuje da bude završen tokom ove

							godine. Uzorci uzeti tokom poslednjih itinerera biće pripremljeni, sistematizovani i evidentirani i poslati tokom narednih nedelja na obradu u Laboratoriji „Geomehanika u Mitrovici“.
1.2.10	Izrada katastra rudnih pojava rude hroma u šarskoj tektonskoj jedinici 2023-2024.	2024	Bez troškova	ME GSK	Realizacija terenskih radova.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Nastavak terenskih radova u topografskim područjima 1:25000-Mušnikovo. Na osnovu podataka dobijenih sa terena tokom terenskog rada u toku ove sedmice na topografskoj karti Mušnikova, napravljena je osmatračka karta koja odražava teren pokriven korelativnim aktivnostima, a to su: 1. Topografska karta 1:25000; 2. Geološka karta itd.
2	STRATEŠKI CILJ: POVEĆANJE LJUDSKIH I INSTITUCIONALNIH KAPACITETA U OBLASTI RUDARSKOG SEKTORA						
2.1	Specifični cilj: Razvoj institucionalnih i ljudskih kapaciteta						
br.	Ciljevi i akcije	Krajnji rok	Izvor finansiranja	Vodeća i prateća institucija	Proizvod (output)	Reference u dokumentima (npr. RPV, NPISSP)	Napredak u implementaciji
2.1.1	Projekat funkcionalizacije Laboratorije Geološke službe Kosova (GSK).	2024	BK	ME, GSK	Funkcionalizovana laboratorija.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Realizacija: stopostotna (100 %). Laboratorijski projekat GSK-a je već završen. Relevantni izveštaji su pripremljeni i finansijske obaveze prema EO su ispunjene. Uskoro se očekuje priključenje relevantne opreme i puna funkcionalizacija laboratorijske opreme - sa posebnim naglaskom na opremu za geohemijske analize - ICP-MS.
2.1.2	Kompletiranje sistema novom opremom relevantnom za seizmičku laboratoriju:	2024	BK	ME, GSK	Završetak seizmičke laboratorije.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Realizacija: sto posto (100 %) 1. Dva seizmometra; - jedan period - dug model KS-2000, - naredni period - kratak model S-13, - dva Smart 24 rekordera. 2. Geofizički uređaj (sistemski set) sa metodama seizmičke refleksije i refrakcije.
2.2	Specifični cilj: Istraživanje mineralnih resursa i njihovo izveštavanje						

br.	Ciljevi i akcije	Krajnji rok	Izvor finansiranja	Vodeća i prateća institucija	Proizvod (output)	Reference u dokumentima (npr. RPV, NPISSP)	Napredak u implementaciji
2.2.1	Izgradnja kapaciteta za geološke analize kao i saradnja i podrška razvojnim aktivnostima na lokalnom i međunarodnom nivou.	2024	Bez troškova	ME, GSK	Istraživanje i korišćenje istorijske geološke dokumentacije za izradu projekta od najranijih istraživanja u oblastima Dragaša, Paštrika i oblasti Đeravice.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Realizacija: stopostotna (100%). Realizacija terenskih radova - Završeno Realizacija laboratorijskih radova - Završeno Realizacija kabinetskih radova - završeno Tekst objašnjenja i izrada relevantne mape za projekat u celini - je u završnoj fazi i očekuje se da će dokument uskoro biti povezan i protokoliran.
2.2.2	Podrška razvojnim aktivnostima, na lokalnom i međunarodnom nivou.	2024	Bez troškova	ME, GSK	Realizacija terenskih radova.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Realizacija: stopostotna (100%). Realizacija terenskih radova u oblastima Dragaš, Paštrik i oblasti Đeravica Realizacija laboratorijskih radova za područja Dragaš, Paštrik i oblast Đeravica Realizacija kabinetskih radova za procenu u celini (za područje Dragaša, oblast Paštrik i oblast Gaši/Đeravica). Tekst objašnjenja i izrada odgovarajuće mape za projekat u potpunosti (za oblasti Dragaš, Paštrik i oblast Gaši/Đeravica).
3. STRATEŠKI CILJ: SOCIJALNA PITANJA I DOBITNOSTI ZAJEDNICE							
3.1 Specifičan cilj Bavi se socijalnim pitanjima i zaštitom na radu							
br.	Ciljevi i akcije	Krajnji rok	Izvor finansiranja	Vodeća i prateća institucija	Proizvod (output)	Reference u dokumentima (npr. RPV, NPISSP)	Napredak u implementaciji
3.1.1	Organizacija obuke o primeni tehničkih pravila zaštite i bezbednosti na radnom mestu.	2024	Bez troškova	ME, NKRM, "Trepča" doo, KEK doo	Stručno usavršavanje nadzornog osoblja i zaposlenih u rudarskom sektoru.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Centar za obuku koji radi u okviru KEK-a je tokom godine razvio različite programe obuke za četiri stotine trideset i dve (432) osobe (od toga pedeset (50) van KEK-a), kao i ukupno hiljadu petsto šezdeset i tri (1563) dana obuke (od toga dvesta šezdeset osam (268) dana obuke za osobe izvan KEK-a). Predmet obuka su bile različite oblasti i to: zaštita na radu, elektro tehnologija, mašinska i zavarivačka tehnologija,

							rudarska tehnologija, informaciona tehnologija, kao i menadžment i administracija.
3.1.2	Reforma sistema preliminarne procene od opasnosti.	2024	KEK	KEK	Sprovođenje zakona, podzakonskih akata i propisa tehničke zaštite.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Druga značajna aktivnost koja je zaključena tokom 2023. godine je ugovaranje usluge zdravstvenog osiguranja na rok od trideset šest (36) meseci, počev od 1. januara 2024. godine po ceni od 2.441.456,64 evra.
4 STRATEŠKI CILJ: STARANJE O ŽIVOTNOJ SREDINI							
br.	Ciljevi i akcije	Krajnji rok	Izvor finansiranja	Vodeća i prateća institucija	Proizvod (output)	Reference u dokumentima (npr. RPV, NPISSP)	Napredak u implementaciji
4.1.	Zaštita životne sredine i rešavanje socijalnih pitanja.	2024	KEK	KEK	Završeni ekološki projekti.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Čišćenje prostora nekadašnje gasifikacije Hidraulični transport pepela. Izgradnja elektrofiltera u TC "Kosovo A" Tretman bivše deponije pepela u TC "Kosovo A" - površina, preko dvesta pedeset (250) hektara. Toplotna energija – Kogeneracija KEK-a, za zajednicu. Nastavljene su aktivnosti na terenu oko redovnih inspekcija u vezi sa pitanjima životne sredine u proizvodnim jedinicama u okviru KEK-a. U međuvremenu se uključio u proces praćenja radnji za finalizaciju Integrisane ekološke dozvole (IED). Prijava je podnesena početkom novembra u MSPP i ista je obrađena.
4.2.	Sprovođenje politike životne sredine u KEK-u.	2024	KEK	KEK	Završeni ekološki projekti.	Rudarska strategija Republike Kosova, za period 2012-2025.	Nastavljene su aktivnosti planiranja i pripreme prostora u Parku KEK-a, II u području od oko dvadeset (20) ha, regulacija potoka i slivova, dodan je drveni fond na ovim prostorima. Prostorije TC "Kosovo A" i Zone Hemijskog kombinata su očuvane i održavane Plantaže u Dobrom Dubu. Tokom 2023. godine nastavljena je veoma uspešna saradnja sa Kancelarijom EU-a na Kosovu MSPP-o, i Opštinom Obilić u vezi sprovođenja procesa

						<p>dekomisionacije u Području hemijskih operacija i Izgradnja Skladišta za privremeno skladištenje opasnog Otpada, kao i saradnja sa Svetskom bankom, MSPP-om, Opštinom Obilić i Opštinom Kosovo Polje, u vezi realizacije Park KEK I projekta.</p> <p>Započete su aktivnosti nabavke za prikupljanje, pakovanje i skladištenje otpada i materijala koji sadrže azbest i mineralna vuna na području TC "Kosova B", TC "Kosova A" i DPO, ovaj projekat koji će uticati na osetno smanjenje rizika za radnike KEK-a i stanovnike tog područja.</p> <p>Aktivnost nabavke za projekat „Tretman ulja koja sadrže tebifenol polihlorisani BPK/PCB“, što će značajno uticati na smanjenje rizika za radnike KEK-a, i stanovnike tog područja.</p> <p>Od 2022. godine ukupno procenjeni iznos projekata je 43.103.013,00 evra i bilo je iznosa koji su utrošeno u visini od 257.738,03 eura, dok u 2023. godini imamo iskazanu vrednost u iznosu od 42.845.274,97 evra, nije bilo dodavanja niti povećanja tekućih rezervi, potrošeno je 25.848,39 eura, a vraćenih nije bilo nepotrošenih ili odstupanja od bilo kojeg od predviđenih projekata.</p>
--	--	--	--	--	--	---